

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi Nr. 1/a
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

In amintirea directorului Virgil Onițiu.

De Dr. Ioan Lupas.

„Voiu preface serbările voastre în jale și toate cântările voastre în plângeri.”

(Amos VIII. 10).

În anii aceștia de încercări crunte și sgu-
duri cumplite, când urgia cerească s'a des-
cărcat în chipul unui uragan mistuitor asupra
continentului nostru dela o margine până la
cealaltă, am avut atâtea prilejuri dureroase
de a simți, cum se împlinește zilnic prorocia
Scripturii, și de a vedea, cum se prefac ae-
vea serbările noastre în jale și toate cântă-
rile noastre în plângeri...

De atâtea amar de vreme nu s'a mai putut
însenina deasupra noastră cerul, căci zi de
zi se deschidea și se deschide mereu pământul,
ca să înghită atâtea podoabă de fii aleși
ai neamului nostru, să prefacă în țărină pu-
terea brațului viteaz în războaie, ca și avân-
tul ougetării rodnice, binecuvântate și înălță-
toare în zile de pace.

În vârtoarea vremii vijelioase de acum
nu mai avem răgaz de alte serbări, căci în-
gropăciunile scumpilor noștri răposați ne țin
întregă atențiunea încleștată în lanțurile
durării, făcând să se învalue vederea ochilor
noștri cu perdeaua atât de deasă a lacrimilor
de jale, iar auzul nostru cu isonul neîntrerupt
al prohodirilor tânguitoare.

Dela mulțimea cea fără de număr a mor-
mintelor, în cari ni s'au așezat spre vecinică

odihnă eroii de pe toate câmpurile de bătălie,
gândul nostru săgetat de adâncă durere a-
leargă acum spre vechia cetate de lumină și
cultură românească, spre locul de muncă al
harnicului diacon Coresi, spre *Brașovul cel
înfrumșecat cu atâtea școale românești, pe
cari le-a lovit, în cursul acestui an, fără cru-
țare furia războiului și junghiul morții nemi-
lostive.*

În preajma gimnaziului nostru românesc
din acest oraș s'a deschis atât de timpuriu
mormântul unui om în floarea vieții, al unui
*educator devotat cu desăvârșire misiunii
sfinte de a lumina sufletele tinere și de a făuri
din ele caractere bărbătești, al unui îndru-
mător cultural, spre care privia cu deplină
mângâiere sufletească, cu legitimă mândrie
și cu cele mai frumoase speranțe tot Româ-
nul de omenie.*

Lăcomia neistovită a morții pare a se fi
năpustit cu tot dinadinsul asupra gimnaziu-
lui românesc din Brașov. Nu i-au fost de a-
juns atâtea jertfe scumpe și dureroase, câte
a smuls dintre slujitorii acestui sanctuar cul-
tural, spre a le împrăstia pe la Zuzina, pe
la Răvarusca și pe la Doberdo... A venit acum
să-i smulgă și jertfa supremă: pe directorul
Virgil Onițiu, care în ultimele două decenii
a fost ca un stâlp de întărire, ca un strălu-
citor far de conducere, ca o puternică pa-
văză de apărare pentru școalele noastre din
Brașov.

Moartea s'a furișat pe neașteptate, cur-
mând în mod atât de brusc firul activității
rodnice luminate și neobosite a acestui direc-
tor vrednic, fala întregului nostru învăță-
mânt secundar și superior.

Obicinuit cu munca neîntreruptă „din

straja dimineții până în noapte”, râvnitor de
progres, adevărat părinte și prieten iubitor
al elevilor săi, înțelegând și stăpânind în
toată mărimea și varietatea lor importante
probleme de educație, mai ales în timpul de
acum, când vedea cât este de mult secerișul
și cât de puțini lucrătorii, — directorul Oni-
țiu, surprins de apropierea nedorită a morții,
ar fi fost în drept să rostească cu Psalmi-
stul: *Doamne, Dumnezeul meu, nu mă răpi
la jumătatea zilelor mele!*...

Acelaș strigăt de durere și de rugămintă
se va fi desprins și de pe buzele tuturor ele-
vilor și cunoscuților săi, când le-a sosit, ca
un trăsnet sguduitor, solia cea tristă despre
încetarea lui din viață.

Toți vor fi înțeles într'o clipă greutatea
loviturii și mărimea pierderii, ce îndură acum
nu numai școalele românești din Brașov, ci
întregă viața noastră școlară, bisericească
și literară-culturală.

Dar nu este dat muritorilor a cerceta sfa-
turile prea înalte și cărările nepătrunse ale
Provedinței. În asemenea clipe de zdrobire a
sufletului creștinesc, de suspinare neputin-
cioasă și chinuitoare a inimilor sfășiate, nu
ne rămâne decât să căutăm duhovnicescul
leac de alinare în cuvintele înțeleptului So-
lomon, că *plăcut era Domnului sufletul lui;
pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mij-
locul răutății...*

Să nu lungească deci gândul nostru spre
întrebări răsvrătite de durerea unei pierderi
atât de mari, ci mai vârtos să încline spre
cuvinte de laudă și mulțumită Domnului,
care s'a milostivit a da școalelor noastre un
slujitor atât de vrednic, culturii noastre un
răspânditor atât de priceput și înflăcărat,

Sonet.

Grozavul urlet moare pe-o clipită
Și peste deal răsare luna plină
Și Dunărea din valuri curge lină
Urmându-și calea vecinic pribegită.

Invins de pace sufletu-mi se 'nchind;
Și inima de unda ei vrăjită
Se bucură, ca floarea vestejită
Pe care cade-o rază de lumină.

Dar vuetul din când în când s'aude
Aproape și mai tare și mai groaznic
Și genele de lacrimi-mi sunt ude...

...Și jalea-și ține 'n sufletul meu praznic!..
...Și lacrimi cad și trist suspină valul!..
Ce drag îmi e și ce departe-Ardealul.

N. Petreanu.

Sârbii, Bulgarii și Românii în peninsula balcanică.

— Comunicarea dlui prof. N. Iorga. —

Academia Română a ținut Vineri la orele 2
d. a. a treia ședință din actuala sesiune, sub pre-
ședinția dlui Dr. Istrati.

D. N. Iorga își dezvoltă comunicarea d-sale
despre „Sârbii, Bulgarii și Românii în peninsula
balcanică”.

Rostul actualului războiu sârbo-bulgar, în-
cepe eruditul nostru cercetător istoric, nu s'ar
înțelege, dacă s'ar căuta numai cauzele din cari
isbucnesc aiurea conflictele armate. Scopul ce
se urmărește într'un războiu este sporirea etnică.
Popoarele balcanice trăesc însă în atmosfera
de idei a evului mediu.

Atât Bulgaria, ca și Grecia, Serbia și im-
periul otoman nu fac altceva decât continuă po-
litica medievală.

Ca să înțelegem aceasta, ar fi trebuit ca
generațiile întregi românești să fi primit aceeaș
educație ca și generațiile corespunzătoare de
peste Dunăre. Numai așa am înțelege acum pen-
tru ce Bulgarii nu admit ca Macedonia — ori
cine ar locui-o — să fie altfel decât bulgă-
rească.

Sârbii, — cu tot curajul lor, demn de admi-
rație, — suferă de acelaș anachronism. Pentru-
că regele Dușan a reușit altădată să formeze un
stat până în Albania și aproape de Constanti-
nopol, Sârbii cred că tot ceea ce forma altădată
statul lui Dușan este moștenirea lor dreaptă.

Tot astfel, Grecii vor să întindă marginile
unui imperiu bizantin restaurat peste țări cari
nu sunt cătuși de puțin grecești.

Nici concepția de azi turcească nu e însă
moderată. Căci nu din transformarea la supra-
față a alcătuirii statului otoman va putea re-
naște vechiul imperiu al lui Soliman cel Mare
așa cum nădăjduesc azi „junii turci”.

Noi vedem într'o ușoară lumină de ridicol
aceste concepții, în vădită nepotrivire cu tim-
purile de azi.

După aceste explicații premergătoare, d. N.
Iorga trece la subiectul comunicării domniei-
sale.

În veacul al șaptelea, când Bulgarii apar în
Europa, întinzându-se din Dobrogea pe malul
Mării-Negre, — la Slavii pe cari Bulgarii i-au
învins nu exista o conștiință politică. Bulgarii
aveau oarecari idei politice, superioare Slavilor,
căci Bulgarii sunt barbarii Chinei, precum Ger-
manii sunt barbarii Romei. Și precum Germanii
aveau idei politice dela Romani, Bulgarii le
aveau dela Chinezi. Pentru Bulgarii statul era

credințelor noastre un propovăduitor atât de luminat, poporului nostru un sfetnic și îndrumător atât de înțelept, cum a reușit să fie directorul Virgil Onițiu în scurta sa viață, închinată întreagă ca o jertfă curată pe altarul culturii și al iubirii de neam.

Ca profesor, Virgil Onițiu a fost *printre cei mai destonici sămănători de idei nobile și învățături sănătoase* în cugetul dornic de lumină al elevilor săi. Cei ce au avut norocirea să asculte temeinicele și avântatele lui prelegeri de literatură românească, nu vor da nici odată uitării atmosfera de lumină și căldură binefăcătoare, în care se învăluia și se întrema atunci sufletul lor tineresc. Dorul nepotolit după carte românească ne-a îndemnat pe mulți, să alergăm către gimnaziul din Brașov, ca cerbul spre izvoarele apelor. Și dacă n'am alergat înzadar, ca cei ce bat văzduhul, și dacă am reușit să plecăm de acolo cu cea mai hrănitore merinde pentru întreg drumul vieții noastre, mulțumita noastră recunoscătoare se cuvine *directorului Virgil Onițiu și vrednicilor săi tovarăși de sentimente, de idei și de apostolie culturală!*

Cuvintele lor de învățatură și de îndrumare au rămas adânc săpate pe Iespedea inimii noastre. Ele călăuzesc cărările vieții noastre. Sămânța lor face să rodească țarina atât de puțin desțelenită a cugetării și culturii naționale.

„Cuvintele sunt felinare —
Lumină să aprinzi în ele
Și vor luci în noaptea neagră
Ca binecuvântate stele”....

Ca director, a știut Virgil Onițiu să ridice școala condusă de dânsul la un nivel corespunzător cerințelor vremii și egal celor dintâi institute similare din patrie. Mulțimea mijloacelor didactice create în timpul directoratului său, jertfa bănească de peste 12.000 coroane dată de dânsul pentru fondul Coresi spre a înlesni tipărirea manualelor, masa studenților, internatul, conferințele metodice ale corpului profesoral, diferitele fonduri menite a contribui la realizarea unui progres din ce în ce mai îmbucurător — toate acestea sunt dovezile cele mai frumos grăitoare despre

râvna, priceperea, puterea de muncă și de stoinicia de conducere a directorului Virgil Onițiu.

Ca membru în cele mai înalte corporațiuni bisericesti, se bucura de reputația meritată a unui bărbat cu convingeri nestrămutate. Dacă în goana vieții unii se clatină dintr'o zi până în cealaltă, schimbându-și convingerile mai des decât manșetele, directorul Onițiu era cunoscut ca un om, despre care putea să fie convins oricine, că va mărturisi și mâne și poimâne și peste un an ori peste zece convingerea, cu care s'a identificat deplin sufletul său. Când din vălmășagul de preocupări mărunte vedeai înălțându-se ca tot atâtea spice goale, o seamă de secături ilustre, îți cădea nespuse de bine să știi, că în fruntea gimnaziului din Brașov se află un bărbat de reală valoare, un om de convingeri, un adevărat educator, în cea mai frumoasă accepțiune a acestui cuvânt. Motive, cari se vor lămuri mai târziu, l-au îndemnat să manifeste în timpul din urmă oarecare rezervă față de corporațiunile bisericesti, al căror membru era, dar n'a încetat un singur moment a se preocupa de buna îndrumare, a educației religioase în școală și în afară de școală.

Ca autor de cărți didactice, ca orator, ca scriitor beletristic, a dat literaturii noastre și așezămintelor culturale în deosebi „Asociațiunii” și Societății teatrale contribuții de netăgăduită valoare. În nuvelele sale, dela aceea în care eternizează pe simpaticul notar: *Tata Ivan* din Gurarâului și până la *Sărmanul Fekete Jóska*, în cărțile sale didactice, în numeroasele sale discursuri pedagogice și conferințe publice, ca un fir al Ariadnei, se remarcă tendința de a crește și îndruma sufletele spre conștiință și demnitate națională. Și aceasta trebuie socotită printre faptele cele mai însemnate, pe cari le poate săvârși un muritor. Căci precum arată în mod atât de convingător d. N. Iorga „o faptă pentru oameni poate săvârși ori cine a știut, a îndrăznit să iasă din temnița rușinoasă a egoismului său. Dar printre îndeplinitorii de fapte *cei mai fericiți* sunt aceia, cari cresc *prin gândul lor prins în scrisoarea cea fără de moarte* conștiința de sine a poporului lor și prin ur-

mare a omenirii, care în afară de popoare nu poate să existe... aceia, cari prin truda lor l-au făcut să se simtă mai mult în rândul semințiilor omenesti, luptătoare pentru lumină și fericire...”

În acest înțeles și amintirea directorului Onițiu se va perpetua de viitorime ca a unuia dintre cei mai fericiți îndeplinitori de fapte pe aceste plaiuri ardelen, rămase în timpul de față atât de orfane și văduvite de muncitori în ogorul culturii...

Panteonul atât de înfrumșet al gimnaziului din Brașov va dobândi acum o podoabă nouă și mult grăitoare: alături de icoanele arhierilor Șaguna și Popasu, de ale luminărilor și sârguincioșilor directori Gavriil Muntean și Ioan Meșotă se va așeza cu toată vrednicia icoana progresistului, entuziastului și neuitatului Virgil Onițiu.

Iar noi, toți cei ce am avut în anii tinerețelor noastre fericirea de a ne încălzi și lumina de puterea cuvintelor lui răspicate, elevi ai lui din toate părțile rotogolului românesc, acum la despărțire să adresăm prea iubitului nostru profesor cuvintele, cu cari s'a despărțit odinioară Eliseiu de prorocul Ilie, și variindu-le să-i zicem: Scumpul nostru profesor și îndrumător, *Duhul, care a fost întru Tine, să fie îndoit întru noi!*

Funerariile directorului Virgil Onițiu.

Intâiul raport.

(Dela corespondentul nostru.)

Brașov, 24 Octomvrie 1915.

Eri după amiază s'au făcut aici funerariile deosebit de triste ale distinsului director al liceului românesc brașovean, **Virgil Onițiu**. N'a fost instituție românească locală care să nu-și fi suspendat activitatea de toată zi pentru a lua parte la petrecerea până la groapă a rămășițelor sale pământesti. N'a fost casă românească în sinul căreia să nu fi trezit un dureros ecou decedarea lui Virgil Onițiu și să nu se fi înșiruit un membru cel puțin

tot așa ca lagăr. Dincolo de lagăr era raza de triburi, era raza de jaf. Nu exista o stabilitate de teritoriu, căci această stabilitate nu era necesară.

În veacul al nouălea, Bulgarii se inspiră din politica bizantină. De aceea și Boris a trecut la ortodoxism, făcând astfel o afirmație de intenții imperialiste asupra Constantinopolului. De aceea și tarul *Simion* ajunge împărat, — dar nu la el acasă, ci în Bizanț.

Ce se întâmplă însă în același timp cu ceilalți Slavi, — cu Sârbii-Croații?

În veacul al optulea se întindea până în Pannonia statul carolingian. După retragerea stăpânirii acesteia, Slavii au moștenit forma de guvernare a coreligionarilor. Originalul a dispărut, imitația a rămas. *Craiul* sârbesc nu vine decât dela numele lui *Carolus*. S'a format deci aci statul *croat*, de unde a luat naștere statul sârbesc.

Bulgarii, în vremea aceasta își pierduseră caracterul lor turanic. Statul bulgăresc rămăsese în tradițiile Bizanțului. Dar statul acesta bulgar n'a fost niciodată în conflict cu Sârbii.

În regiunea Raguzei este nucleul statului sârbesc. În Zenta și în Dalmația sunt cele două etape ale acestui stat care n'a fost niciodată încheiat într'o bucată.

Ideia deci despre o desăvârșire a Bulgariei și a Serbiei încă din evul mediu e greșită. Formațiunea politică bulgară nici nu se atingea cu

statele sârbești, și influența bulgărească era slabă asupra acestora.

Încă de pe vremea cruciadelor Sârbii primeau într'adevăr mai multă influență dela Roma, prin malul Mării Adriatice decât dela tradițiile bizantine ale Bulgarilor.

La începutul veacului al unsprezecelea apar însă două rase: rassa albaneză și rassa românească. Imperiul dela Ochrida, — numai cu numele bulgar — era *romănesc*, și cătuș de puțin bulgar. Sârbii încercau tocmai atunci să joace ei înșiși o oarecare influență în Balcani, și expansiunea sârbească era să reușească dacă nu se întemeia al treilea imperiu „bulgăresc” al lui *Ioniță, Petru și Asan*, care deasemeni era un imperiu *romănesc*. Statul acesta are norocul de a stăpâni aproape toată peninsula balcanică.

Sârbii erau strânși la Marea Adriatică, lângă imperiul acesta al Asăneștilor și lângă statul unguresc, proaspăt întemeiat.

Dar dacă Vlahii reinviau a doua-oară stinsul stat bulgar, — care rămânea numai cu numele bulgar, — Sârbii aveau în schimb mai multă vigoare etnică.

La 1130 se dă astfel o mare luptă la Küstendil între Bulgari și Sârbi. Voivodul *român* dela Argeș a dat ajutor Bulgarilor, dar Bulgarii sunt învinși.

După câteva decenii *Ștefan Dușan*, regele Sârbilor întemeie marele stat sârbesc, dar stăpânirea lui asupra Macedoniei era un incident

în istoria sârbească, deoarece tradiția Serbiei își avea leagănul la Marea Adriatică.

De aci reies învățăminte și pentru azi. Serbia nu are ce căuta spre Constantinopol, și nici Bulgarii n'au ce căuta spre Apus.

Trecând la situația României d. N. Iorga arată cum elementele barbare s'au întrepus printre rămășițele elementelor romane, despărțindu-le în două regiuni.

În regiunea de sud nu s'a putut forma nici o Grecie, nici o Albanie, nici o Vlahie independentă, deoarece Bizanției nu erau nici așa de tari ca să recâștige ținuturile, nici așa de slabi ca să nu mai încerce să le recâștige. De aceea Grecii, Albanezii și Vlahii de aci se mulțumeau cu autonomie.

În regiunea de nord, noi am rămas *Români* dintr'o necesitate fatală, căci nu ne-am contopit cu păgânismul și cu formațiunile diferite de barbari.

Izolarea noastră ne-a făcut ce e drept să nu stăm într'o permanentă dependență de barbari, dar ne-a făcut să nu luăm nici unul din termenii politici de „voivozi” și „regi” sau alte titluri.

Regalitatea sârbească și cea ungurească ne era străină. Noi ne-am amestecat de altfel incidental în Balcani.

Atunci, ce trebuie să credem dacă la noi nu e o legătură cu imperialismul bulgar, dacă noi

în lungul convoiului, căci decedatul s'a bucurat de iubirea și admirația fără rezerve a tuturor Brașovenilor. Reprezentanții bisericești și reprezentanții diferitelor instituții școlare și culturale românești dintr'alte părți au venit să dea expresiune doliului românesc general în fața mormântului acestuia proaspăt. Dar au luat parte la funerariile de ieri și reprezentanții ai instituțiilor școlare similare străine, o dovadă că eminenta personalitate didactică a colaborat cu neîntrecut zel și iscusință în acest post de înaltă răspundere încât i-a reușit ridicarea prestigiului de care se învrednicește astăzi liceul românesc nu numai la noi ci și la străini.

Și numai când se fac funerariile ca aceste, îți poți face o judecată despre imensitatea doliului pe urma decedatului director. Și numai acum simțim golul ce rămâne în urma lui și știm să prețuim laborioasa sa viață publică. Deocamdată mă mulțămesc să detailez cursul funerariilor, într'alt raport voi căuta să aștern gânduri și considerații la situație, căci intelectualitatea brașoveană a fost dureros surprinsă de moartea lui Onițiu, e explicabil de ce astăzi ea este neliniștită și deconcertată aproape.

La catafaic.

Înspre seara zilei de Vineri trupul neînsuflețit al directorului Onițiu a fost ridicat din domiciliul din strada Ecaterinei, făcându-i-se prohod de către protopopul Vasile Saftu, preoții Prișcu și Meret și diaconii Mușlea și Furnică, sicriul a fost montat pe carul mortuar care a tras în fața liceului, urmat de studențimea liceană și dela școala comercială românească. Catafalcul pe care a fost așezat trupul neînsuflețit a fost ridicat în sala festivă a liceului lângă catedra de pe care glasul lui Virgil Onițiu a răsunat într'atâtea rânduri, rostind atâtea adevăruri, răspândind atâtea îndemnuri, făcând să rodească în sufletul atâtor generații sămânța gândului și faptei, care face posibilă o cultură românească. A fost așezat Virgil Onițiu încăodată, ultima oară, la această catedră și în fața mărețelor portrete cari împodobesc pereții splendidei sale, și asistenții priveau cu atențiunea concentrată, pare că ar asculta un nou discurs, un nou avertisment, ar savura cu deliciu verva artei sale oratorice.

Condoleanțe.

Din seara decedării la domiciliul eminentului director a fost neîntrecută frecvența celor ce veniau să dea expresiune condoleanțelor adânc simțite familiei, nemângăiutei Dne Onițiu, una dintre cele mai culte și entuziaste membre ale societății românești brașovene și câte mâni nu au alintat drăgălașul și inteligentul chip al mi-

n'aveam regalitate, — de unde a venit forma politică sub care aparem noi în veacul al 14-lea?

Forma noastră politică, sub care aparem în veacul al XIV-lea — dominație absolută fără amestec de feudalitate, asupra unui teritoriu delimitat având caracter național — este însăși concepția politică a regalității moderne.

Și este mult mai onorabil să nu imiți forme străine, cari de altfel trebuiesc fatal să se piardă.

Noi, aci în Orient, am continuat tradiția Romei: am luptat împotriva vasalității și în contradicție cu politica medievală care urmărește ținte ideale a noastră a fost totdeauna o politică de sănătoasă chibzuire.

Grăție acestei politici, pe când Bulgarii și Sârbii mergeau după fantasmă, noi ne-am putut menține într'o autonomie sigură, până ce cu timpul ne-am putut dura un stat puternic așa cum îl avem astăzi. Cor.

cului Florian Onițiu... Condoleanțe s'au exprimat și rudeniilor numeroase și corpului profesoral. Telegrammele de condoleanță sunt foarte numeroase, câteva, pe cari nu le pot trece cu vederea, le descrirez aci:

Sibiu. — Participând și eu la doliul familiei și al școalelor noastre, cauzat prin încetarea din viață a vrednicului nostru director gimnazial Virgil Onițiu, rog ceriul să ne aline marea durere.

Ioan Mețianu, mitropolit.

Caransebes. — Adânc îndurerat deplâng moartea subită și prea timpurie a directorului Onițiu, a valorosului fruntaș al intelectualilor români, carele atât ca apreciat literat cât și ca conducător și conlucrător pe toate terenurile activității noastre obștești, lasă urme neșterse și unanime regrete, iar ca dascăl român a ridicat școalele de sub conducerea sa la nivelul cel mai înalt, încât și factorii de control ai statului au constatat că nu există în toată țara școale medii mai de model ca cele ortodoxe române din Brașov.

Miron, episcop.

Arad. — Adânc îndurerat iau parte la doliul tuturor Românilor pentru ireparabila pierdere ce-a suferit neamul nostru prin moartea marelui director Onițiu, trimitem familiei condoleanțele noastre.

„Românul”.

Arad. — Adânc îndurerat iau parte la doliul tuturor Românilor pentru ireparabila pierdere ce-a suferit neamul nostru prin moartea marelui director Onițiu. În veci pomenirea lui!

Familia Goldis.

Sibiu. — Pentru pierderea iubitului și binemeritatului bărbat, primiți profundele mele regrete.

Zigre, secretar metrop.

Durerea domniilor voastre este durerea bisericești și a neamului. Răposatul și-a implinit cu cinste misiunea aici pe pământ. Bunul Dumnezeu să vă ocrotească în durerea ce v'a trimis. Primiți sincere condoleanțe.

Voileanu.

Deplâng pierderea îndurată de neamul românesc prin moartea prea timpurie a neobositului desinteresat muncitor, a iubitului prieten Virgil. Dumnezeu să vă mângăie.

Victor Tordășianu.

Deplângem pierderea ireparabilă ce-o suferă familia și neamul.

Familia Lemenyl.

Vă rugăm, primiți sincere condoleanțe la pierderea nobilului dv. soț, bărbatul distins și vrednic al neamului nostru.

Veturia și Ioan Lapedatu.

Săliște. — Dumnezeu vă mângăie în durerea cumplită ce va ajuns și care ne-a atins pe toți.

Dr. Borcia.

Blai. — pentru pierderea distinsului director Onițiu primiți sincerele noastre condoleanțe.

Corpul profesoral preparandial.

Caransebes. — Deplâng și jelesc marea pierdere venită prin moartea prea timpurie a neîntrecutului conducător Onițiu.

Arhimandritul Musta.

Brad. — Deplângem pierderea vrednicului director și coleg.

Direcțiunea.

Beiuș. — Trista veste despre neașteptata moarte a mult regretatului director Virgil Onițiu ne-a zguduit adânc. Pierderea distinsului bărbat de știință e nu numai a școalelor din Brașov ci a întregii obște românești. Dacă grelele împrejurări nu ne îngăduiesc să asistăm în persoană la onorurile din urmă, cu tot sufletul nostru luăm parte la jalea voastră și vă rugăm să primiți adâncile noastre condoleanțe.

Gimnaziul din Beiuș:

Vasile Stefanică, director.

Arad. — Corpul profesoral seminarial deplânge cu dvoastră pierderea directorului Onițiu.

Clorogariu.

Sibiu. — Trecerea din viață a directorului Onițiu vine asupra școalelor noastre ca un trăsnet din senin. Prin activitatea sa ca profesor și director și-a eluat loc de frunte între distinsi bărbați de școală ai bisericești și ai neamului. Comunicați conferenței expresiunea adâncii mele dureri. Dumnezeu să aibă în scutul său școalele noastre în aceste zile critice.

Matei Voileanu.

Zărnești. — Exprimăm corpului profesoral al școalelor noastre medii profunde condoleanțe la moartea directorului Virgil Onițiu, căruia toți dascălii români îi

vor păstra amintire eternă și plină de admirațiune. Vom asista și noi la actul înmormântării sale.

Corpul didactic al școlii primare din Zărnești:

Pompiliu Dan, director.

Săliște. — Regretăm din inimă pierderea distinsului și binemeritatului Onițiu.

Hertia, director.

Cluj. — Főgimnázium igazgató szomorú elhunytá alkalmából összinté részvétemet fejezem ki.

Rietly Károly, igazgató helyettes.

Cluj. — Adânc întristați ne asociem și noi la doliul încercat de corpul profesoral în urma morții celui mai mare pedagog al nostru.

Tinerimea univ. rom. din Cluj.

Cohalm. — Regretăm adânc pierderea bărbatului de școală.

Protopop Bercan, preoții Curta, Brotea, Buzea, învățătorii Andron, Bărsan, cassar Buzea, contabil Fuciu, Ciceiu, econom Săracu.

Maria-Radna. — Deplâng împreună cu întreg neamul pierderea ireparabilă a școalelor noastre.

Protopop Givulescu.

Cortegiul.

Sâmbătă la ora 3 d. a. a fost ridicat sicriul de elevi liceeni și dus la carul mortuar, după ce au fost citite ecteniile de către I. P. C. părinte arhimandrit d. Dr. Eusebiu Roșca, asistat de păr. protopopi dd. Dr. Vasile Saftu și Dr. Vasile Bologa, preoții dd. Priscu și Meret, și diaconii dd. Mușlea și Furnică. pe carul mortuar atârnavu numeroase cununii dela elevii școalelor brașovene, corpul profesoral al școalelor medii gr. or. române, Societatea pentru fond de teatru român, Reuniunea femeilor române din Brașov, familia Elena A. Popoviciu, Mihailu A. Popoviciu ș. a.

În urma carului mortuar erau neconsolata soție dna Onițiu cu Florin micuțul cu ochi mari și vii ca ai tatălui său, apoi dd. Virgil Onițiu, comerciant în Sibiu, Valer Onițiu funcționar la c. I. A. U. în Seghedin, soacra dna Maria M. Branisce, cumnatele Valeria Dr. Missits n. Branisce, Veturia Branisce și Virgilia Branisce, cumnații Dr. Valer Branisce profesor, Dr. C. Missits și Victor Branisce redactorul „Gazetei Transilvaniei”. În urmă reprezentanții școalelor noastre de aici și de aiurea, reprezentanții străini, diferite institute, o înensă lume brașoveană și grupele elevilor... În biserică Sf. Nicolae s'a făcut prohodul, iar răspunsurile le-a dat corul maestrului Dima. Discursurile mai de seamă cari au făcut un elogiu atât de frumos al activității directorului Onițiu, le-a'atur corespondenței acesteia, pentru a se putea face o cunoștință exactă a pierderii îndurate de școală și societatea românească.

Vorbirea dlui A. Bărsan presid. Asociațiunii și membru al Academiei Române.

Așadară e adevărat!... Directorul Virgil Onițiu nu mai este între cei vii.

De acest trist adevăr ne încredințează durerea familiei nemângăiate, lacrimile elevilor și ale colegilor profesori, cari formau familia mare a lui, — jalea noastră a tuturor.

Dar durerea pentru pierderea acestui bărbat nu se mărginește între zidurile școlii, nici între dealurile Brașovului, ci ea aruncă valuri simțite în cercuri cu mult mai largi; ea e împărțită până departe în ținuturile, unde răsună graiu românesc.

Da!... Căci cu Virgil Onițiu s'a stins nu numai un dascăl și un conducător de școale de frunte, nu numai un membru prețuit al societății, care a fost fericită a-l avea în sânul său, nu numai un fiu devotat al bisericești, nu numai un tată model în mijlocul familiei sale mult iubite, ci în el am piedut totodată un om de știință, un mănitor dibaciu al graiului și al scrisului românesc, un talent remarcabil pe terenul literaturii.

Pierderea lui este o adevărată pierdere națională.

Deși crescut în copilăria și în adolescența sa în școli străine și în mijlocul unui mediu străin, mult regretatul Onițiu și-a știut însuși prin studiu neobosit, urmat cu sârguință până în anii bărbăției, o limbă curată și frumoasă

românească, pe care se deprinse a o mlădă cu măiestrie și în care-și depuse rodul silințelor sale pe câmpul înflorit al literelor.

În această limbă frumoasă și expresivă își ținea el prelegerile sale pline de viață, vorbiri sale ocazionale înțelepte și în același timp pline de avânt înălțător; în această limbă împărtășia el altora cu condeiul din comoara cunoștințelor sale: fie în forma unui manual de școală, fie în forma mai ușoară și mai atrăgătoare a unei foite de jurnal; în această limbă, în sfârșit, își scria el în „clipe de repaus” amintirile sale din copilărie, impresiile, serioase sau vesele, din lumea, în mijlocul căreia trăise, cugetările sale înalte, îndepțate spre ridicarea și întărirea neamului, și-și da la iveală sentimentele sale nobile, isvorite dintr-o inimă caldă românească.

Dorul de lumină și de adevăr, sinceritatea și avântul plin de căldură caracterizau manifestările sufletesti ale mult regretatului Onițiu. De aceea cuvântul lui era așa de pătrunzător, de aceea scrisul lui se cetia cu atâta plăcere.

Fiecare dintre noi păstrează de bună seamă în sufletul său vre-unul din acele înălțătoare momente în care întreaga sa ființă a fost sguđuită și ridicată în sfere mai înalte de graiul lui elocvent; fiecare își reamintește cu drag vre-o pagină, serioasă sau veselă, din nuvelele sau schițele sale.

Cine va uita vreodată căldura, cu care a evocat dorul de lumină și simțul de jertfire al Brașovenilor de odinoară, la jubileul de 50 ani al gimnaziului condus de dânsul? Cine va rămânea indiferent în fața figurei bunului „tatămoș” zugrăvite de dânsul și nu va fi înduișat de durerea funcționarului român, pierdut între străini și aproape de moarte, sau de reîntoarcerea în sine a celui înstrăinat, când calcă pe pământ românesc?

Cu un cuvânt: Onițiu n'a fost dascăl numai între păreții străinți ai școlii sale, ci a fost un vrednic dascăl al întreg neamului românesc.

De aceea jalea pentru pierderea lui este așa de obștească, de aceea lacrimile, ce se varsă înaintea sicriului lui, sunt împărtășite în cercuri așa de largi.

Cu deosebire două din instituțiile noastre literare și culturale mai de frunte jelesc înaintea acestui sicriu, împreună cu membrii familiei, cu școlile văduvite, cu societatea românească brașoveană, învestmântată în doliu: „Academia Română”, al cărei membru corespondent a fost mult regretatul răposat din a. 1901, și „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, căreia i-a adus servicii așa de prețioase ca membru al Secției literare și în timpul din urmă ca președinte al acestei Secții.

În numele acestor două înalte instituții culturale îți zic: Rămăs bun pe vecie!, frate Onițiu, mulțămindu-ți din adâncul inimei pentru tot binele făcut neamului, din care ai ieșit și care te va socoti totdeauna între fiii săi cei mai buni.

Pasă în calea vecinicii, sufletul nobil și curat, cu încredințarea, că ți-ai făcut pe deplin datoria, câtă vreme ai fost între cei vii, și că sămânța „curată și fără neghină”, ce ai aruncat-o în ogorul culturii noastre naționale, nu va rămânea fără rod!

Amintirea ta va fi vecnică și binecuvântată.

Apel

la colecta caritativă a regimentului de inf. No. 64 din Orăștie, inițiată de sergentul-major Vasile Jucan.

Gândul soldaților noștri din front zboară neconținut la cei de acasă și-i chinuie în căutarea mijloacelor de ajutor. Năpasta războiului zi de zi scoate din front un număr de voinici ologi și ciungi și orbi, pe unii îi face incapabili de muncă pentru susținere, iar unora le ia viața de le rămân văduvele și orfanii fără puțința unui traiu omenesc. Și soldații se înduioșează de gânduri de aceste, pun ban lângă ban, trimit suma adunată acasă, ajutor, iar când cred că nu-i suficient darul lor apelează la inimile bune de aici să jertfiască și ele și să înlesniască salvarea năpăstuiților.

E o datorie a celor de acasă să contribuie după puteri la ajutorarea năpăstuiților, și să nu considere de sarcină, greutate solicitarea unui apel ca cel dela vale, care-i însoțit de suma de 1220 cor. înmulțită de cele 500 cor., frumosul dar al dlui Dr. Ioan Mihu. Da, pentru vitejii reg. 64, aproape curat românesc, ajunși invalizi și pentru năpăstuițele familii ale voinicilor căzuți din acest regiment, trebuie să jertfim, e o înaltă îndatorire morală să ne dăm obolul.

Dela o inițiativă ca aceasta așteptăm numai-decât un rezultat frumos.

În zilele din urmă am primit de pe câmpul de luptă din Rusia următoarea scrisoare:

Rusia, 13 Octomvrie 1915. Preanonratului domn Dr. Ioan Mihu în Vinerea.

Prin prezenta îmi iau permisiunea a mă adresa către dvoastre cu următoarea rugare și totodată cerându-vă și prețiosul sfat.

Tristețe împrejurări în cari ne aflăm astăzi, multele nenorociri și dureri ce au dat peste neamul nostru până în ziua de astăzi, sunt de nedescris. Mai ales acest crâncen războiu care a secerat fără milă mii de suflete dintre frații noștri. În urma lor curg râuri de lacrimi din ochii desnădăduților a acelor nefericite ființe, cari au rămas în urma lor fără sprijin și mângâiere. Toate aceste nefericiri ne îndurerează inima, și fiecare se gândește cum ar putea să le ajute acestor nefericiți. Aceste scene mi-au inspirat în minte ideea, pe care o cred nobilă, întovărășindu-mă cu iubii mei frați cari ne aflăm pe câmpul de glorie, ca să adunăm o sumă de bani, înființând un fond pentru acei nefericiți orfanii, văduve și pentru acei cari se află în spital și nu sunt apti de muncă, și dacă bunele inimi ale fraților, cari sunt încă acasă, ne vor sprijini și ei spre a ridica acest fond la o sumă mai mare, ca apoi acești nefericiți dela regimentul 64 să poată fi ajuțorați cu un mic ajutor din acest fond.

Vă rog deci în numele tuturor fraților de aici ca să luați această sarcină sub protecția dvoastre conducându-o la un bun rezultat. Suma trimisă de cor. 1220, nu e prea mare, dar suntem convinși, că bunele inimi ale fraților noștri de acasă o vor urca la o sumă mai mare, în vederea scopului nobil avut în vedere.

Îmi țin de datorință a aminti cu câtă dragoste și voință și-au făcut datoria toți frații noștri de aici, fără deosebire de naționalitate. Ne-a făcut o mare bucurie văzând că superiorii noștri atât de bucuroși au dăruit sume frumoase pentru scopul acesta. Le dau cea mai călduroasă mulțumire domnilor superiori pentru binefacerea lor. Pentru aceasta nici noi nu vom deosebi pe unii de alții: vor fi ajutați și Nemți, Unguri etc.

Vă rog deci, după ce veți pune banii la locul lor, să fie chitați în ziarele românești de acasă, ca toți cari au dăruit ceva să vază, cetind ziarele, că banii s'au dus la bună îndeplinire.

Vă rog deci binevoiiți a-mi răspunde că se poate îndeplini ideea noastră și bună e? Cu profundă stimă: Vasile Jucan, serg.-major de ștab, comp. 1/64, poșta de câmp nr. 43.

Gesehen! 1/64 Feldbaonskmdo. Stabsfeldwebel: Zsukan wurde vom obigem Feldbaonskmdo die Beudilligung erteilt die Sammlung für „Hilfsfond” ein zu beiten. Stand ort im Felde 12/10 1915. Nikolaus Gamber Hptm.

Scrisoarea sergentului Jucan precum și suma de 1220 cor. colectată dela voinicii din front, vor-bește dela sine!

Nu am deci să insist nici asupra trumuseții, nici asupra utilității inițiativei sale, ci ceea ce țin să o accentuez îndeosebi este: datoria noastră să dăm ascultare glasului său de chemare, contribuind fiecare, după puțință, la colecta inițiată din

partea sa. În acest scop mă simt îndatorat să fac un apel public la inima caritativă a tuturor acelor, ce se află într-o legătură oarecare, fie chiar și numai sufletească, cu bravii noștri ostași, înrolați sub drapelul acoperit cu nouă glorie al viteazului regiment 64, aproape curat românesc. În special rog pe stimații conducători ai băncilor românești, și pe onorata preoțime de pe teritoriul de întregire a regimentului 64, să facă fiecare câte o colectă în localitatea sa în scopul amintit, — iar sumele ce vor incurge, fie chiar cât de mici, să le trimită, până la sfârșitul lunii Noemvrie, la institutul de credit „Ardeleana” în Orăștie, unde se vor fructifica până va putea urma împărțirea ajutoarelor contemplate.

În speranța că glasul meu nu va răsună în pustiu, deschid această colectă caritativă cu semnearea sumei de cor. 500 din partea mea.

Vinerea, în Octomvrie 1915.

Dr. Ioan Mihu,
proprietar.

Notă: — Ziarele românești sunt rugate să publice acest apel.

O privire în trecutul apropiat al marilor state europene.

De Dr. Petre Poruțiu.

IV. (3)

Că Napoleon a putut fi învins, este a se atribute pe lângă numărul covârșitor al armatelor coaliatelor mai cu seamă încetării sistemului absolutistic de guvernare în Prusia și reorganizării armatei prusești. Dimpotrivă, sucombaterea Prusiei sub greutatea loviturilor primite dela Napoleon era o urmare a absolutismului, care — îndată ce nu era exersat de monarhul luminat care a fost Frideric cel Mare, — nu mai putea da statului destulă trăinicie și forță de rezistență în cazuri de sguđuiri extraordinare.

Este meritul revoluției franceze că a clădit noua temelie a statelor, pe lângă aceea veche care a fost înțelepciunea și hărnicia stăpânitorilor: conclucrarea liberă a cetățenilor în afacerile publice. Alt rezultat foarte important al revoluției franceze este obligamentul general la serviciul militar; fără îndoială o învoire având bază morală și care intrupează ideea democratică.

Prusia a adoptat rezultatele pozitive ale revoluției franceze; ea a introdus atât constituționalismul — adevărat, că deocamdată numai un constituționalism începător — cât și serviciul militar pentru toți.

Reacțiunea care s'a întronat după căderea lui Napoleon nu a mai putut înăbuși ideile naționale ale popoarelor. (Rohrbach, op cit.)

Căderea lui Napoleon și congresul din Viena (Iunie 1815) închide deocamdată și șirul evenimentelor care începuse cu revoluția franceză, totuși frământarea spiritelor atâtea odată de schinteia revoluției nu încetează de tot nici sub apăsarea regimelor reacționare nou instalate în Franța, în peninsula Pyreneică, în Italia, în Confederațiunea germană, în Prusia și în imperiul austriac.

Anul 1848 este iarăș al revoluțiilor. Mai mare a fost sguđuirea în Franța; aici după reîntoarcerea Bourbonilor se schimbă de trei ori constituția în mod forțat, până ce prin lovitură de stat dela 2 Decemvrie 1851 urcă tronul Napoleon III ca împărat. (Soarta cuceririlor lui Napoleon a se vedea în Justus Perthes' Geschichts-Atlas).

V.

Intr'alt chip se dezvoltă lucrurile în Anglia. Anglia a prestat partea leului ca să scape Europa de stăpânirea lui Napoleon, dar a și tras multe și mari foloase din această sfortare. Ea a fost ajutată de două împrejurări în năzuințele ei: a avut bărbați de stat mari, iar Napoleon nu avuse timp să reconstruiască flota franceză decăzută pe timpul revoluției. Dacă Napoleon ar fi dispus de o flotă superioară celei engleze, el putea să debarce în Anglia și să dicteze pacea în Londra. După sdrobirea flotelor unite franceză, olandeză și spaniolă la Cap Trafalgar, Anglia a rămas cu flota ei singură stăpână pe toate mările și astfel a putut

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

.. :. săvârșită de eroii noștri. :. :.

să-și valideze interesele comerciale și influența politică pe toate continentele străine.

Este adevărat că supremația politică peste Statele-Unite din America a pierdut-o de timpuriu (în urma războiului pentru independență — 1775—1783 — care sfârșește cu pacea de la Versailles), dar cu toate acestea și Statele-Unite americane trebuie să le considerăm de o alcătuire a spiritului și culturai anglo-saxone, de când generalul englez Wolfe bătuse în anul 1759 la Quebec pe Francezi sub Montcalm și America de nord, trecuse prin pacea de la Paris sub stăpânirea Angliei. (Rohrbach op. cit.)

Invingerile obținute în răstimpul de aproape două sute de ani asupra popoarelor navigatoare de pe continentul european, întâi asupra Spaniei, apoi a Olandei, în sfârșit asupra Franței au o însemnătate cu atât mai mare, cu cât ele coincid cu dezvoltarea științelor exacte și a tehnicii, pe care Anglia le pune întâia-ora în serviciul vieții practice.

Puterea Angliei a crescut în aceeași măsură, cum s'a dezvoltat tehnica producției și a circulației, căci paralel cu această dezvoltare a crescut importanța coloniilor de peste mări. Anglia pretutindeni își validează influența, își trimite reprezentanți, stăpânește piețele de peste mări și cuprinzând cheile tuturor mărilor și răzîmându-se pe flota ei comercială și de războiu — mai mare decât toate flotele celorlalte națiuni laolaltă — pune temelile unui imperiu mondial, cum nu s'a văzut. Și pe teren cultural conduce ea prin superioritatea ei în tehnică, industrie, comerț și comunicație. Toate rezultatele mari ale timpurilor moderne: sporierea numărului și extinderea terenelor de producție la popoarele civilizate, supunerea spațiului și timpului prin mijloacele de comunicație perfecționate, exploatarea potentată a forțelor naturii, descoperirea teritoriilor încă necunoscute și atragerea popoarelor până atunci izolate în sfera economiei mondiale: toate acestea au servit întâi mărirea Angliei, iar ea a fost aproape singura purtătoare a civilizației europene la popoarele dincolo de mări. (Rohrbach, Maier, Damaschke, opere cit.)

Victimele războiului.

— Suchomlinow. —

Marele duce Nicolae. — Venizelos. — Delcassé. — Sir Edward Grey.

București, 23 Oct.

Niciodată ca în războiul actual nu s'a adevărat înțeleapta gândire cumcă succesul și norocul consacră, pe oamenii mari. Istoria e plină de oameni cari au făcut cariere strălucite numai fiindcă norocul le-a dat o mână de ajutor. Istoria e plină și de ceilalți, de aceia cari au fost prăvăliți de pe culmea celei mai înalte numai fiindcă norocul le-a stat împotriva.

În zilele noastre avem pilda trăită sub ochii noștri a lui Krüger președintele Transvaalului. Dacă Krüger ar fi biruit, istoria l'ar fi înălțat pe un pedestal după care nici un cataclism nu l'ar fi putut răsturna. Dar fiindcă Krüger a fost biruit, astăzi doarme somnul de veci într'un colț ascuns de pământ, uitat de toată lumea, uitat de compatrioți, invinuit chiar că a provocat pierderea independenței Transvaalului.

Actualul mare războiu european a provocat multe prăbușiri sgomotoase.

A treia victimă a fost generalul **Suchomlinow**, ministrul de războiu al Rusiei.

Generalul Suchomlinow se bucura de o mare favoare, fiind socotit ca unul din favoriții Curței și împăratului în fruntea ministerului de războiu.

Cât timp succesul a zîmbit armatelor rusești în Galiția, toate au mers bine, dar deodată cu seria înfrângerilor a început să plătească și steaua ministrului. Căci, deodată cu aceste înfrângeri, au început să iasă la iveală toate răcirile organizației militare. Armatele duceau lipsă de munițiuni, armatele n'aveau tunuri, n'aveau puști, serviciile de aprovizionare nu mergeau.

Marele duce Nicolae care avea comanda supremă a armatelor din Europa, victorios, mai întâi pe frontul galițian, începu să cunoască dosul medaliei. Bătut în Prusia-orientală, bătut în Polonia și bătut în Galiția, avea nevoie de reabilitare, de aceea nu ezită ca să atace categoric pe ministrul de războiu.

Marele duce mai ales pentru că lovea într'un favorit al împăratului, — ceru o sedință secretă a comisiei militare a Dumei și acolo aduse dovezile că ministrul de războiu luase mită dela unii furnizori francezi. Generalul Suchomlinow fu silit să se dimită.

Astăzi, știm că acest fost înalt demnitar al statului rus, a fost trimis în judecata unui tribunal militar.

Marele duce Nicolae primise greaua și covârșitoarea sarcină de a comanda cu supremație armatele rusești din Europa.

Mai întâi succesul i-a surâs pe unul din teatrele războiului, dar niciodată nu l'a favorizat îndestul. Biruitor mai întâi, în Galiția, suferi două dezastre în Prusia-orientală și fu bătut pe frontul vestic al Poloniei. Dar în primăvara acestui an, Germanii luând o puternică ofensivă, armatele rusești fură defintiv bătute și scoase din Galiția și din Polonia, respinse și bătute în Curlanda, Lituania și Volhinia.

În timpul acesta marele duce își creă o mulțime de dușmani. Mai întâi elimină, în mod sistematic, dela înaltele comandamente pe unii dintre generalii cei mai de valoare, precum generalii **Ruski și Ivanow**, după aceea răsturnă pe ministrul de războiu **Suchomlinow**, în sfârșit atacă Curtea și pe mulți generali și militari acuzați că ar avea simpatii germano-file.

De câte ori armatele rusești sufereau câte o înfrângere, de atâtea ori cineva trebuia să plătească paguba. Marele duce avea nevoie, spre aș menține prestigiul și situația ca să canalizeze nemulțumirile publice în altă direcție. Și în adevăr tactica reuși câtăva vreme.

Dar, marele duce, aflându-se în fruntea armatei de câteva milioane a Rusiei, înlăturând dela comandament pe cei mai valoroși generali, răsturnând miniștri, pierzând majoritatea Dumei, având în țară agenți, cari îi întretineau popularitatea și atacând Curtea, dădu de gândit cercurilor înalte.

Marele duce, pe deoparte era bătut pe toată linia și atrăgea după dânsul milioane de soldați austro-germani în inima imperiului, pe de altă parte își creia dușmani numeroși și puternici. Biruitor în războiu, ar fi putut înfrunta pe toți, dar bătut și, pe deasupra, pre-

zentat ca un om primejdios pentru ordinea internă a statului, fu răsturnat.

Marele duce Nicolae pierdu înaltul comandament al armatei din Europa și fu trimis în Caucaz cu titlul de vice-rege. Un fel de înmormântare de clasa I-a cu cea mai strălucită pompă funebră.

Astăzi, nimeni nu mai vorbește de marele duce Nicolae și pentru istorie este mort.

Mâne, despre dnii Venizelos, Delcassé și Sir Edward Grey.

Dinu dela Olt.

Remy de Gourmont.

Remy de Gourmont a fost redactorul revistei parisiene: „*Mercure de France*”, căreia nu i-se poate contesta meritul de a fi introdus ideile Hotel-ului Pimodon în literatura franceză... „*Mercure de France*” a fost și este revista intelectualismului francez. Părerile ei sunt totdeauna prudente și atitudinea-i corectă, „*Mercure de France*” a popularizat dela Saint-Simon până la Péladan și Jean Moréas pe aproape toți scriitorii francezi. Dar pe lângă sprijinirea literaturii naționale, directorul dela „*Mercure de France*” s'a gândit că va naturaliza pe scriitorii străini. Remy de Gourmont a plasat pe scriitorii puțini cunoscuți și îndeosebi a simpatizat foarte mult pe **Români**. Pentru *Contesa de Noailles*, (*Prințesa Brâncoveanu*) avea termenii cei mai entuziaști. În „*Revue dela quinzaine*” scrisese despre prințesa Brâncoveanu că este *poeta cea mai mare a lumii*. Tot lui Remy de Gourmont i-se poate mulțumi marele succes ce-l are în viața literară a Franței dna **Elena Văcărescu**, de a cărei operă: *Cobzarul*, reprezentată la opera mare din Paris, Remy de Gourmont scrisese critică foarte elogioasă. Mare filoromân: a introdus o nouă rubrică în „*Mercure de France*”: *Lettres roumaines* (Scrisori românești) în care se recenzau cu mare atenție publicațiile scriitorilor **români**. Suflet distins, amical în raporturi personale, un adevărat „literary gentleman”, Remy de Gourmont a fost unul dintre stilisții de frunte ai Franței. Operele lui estetice, ca să amintim numai una importantă: *Couleurs*, studiile (publicate asupra lui Voltaire, Lamartine, Shakespeare, Anatole France, dialogurile spirituale: *Dialogues des Amateurs*, în care apărea ca un blaguer neîntrecut, l-au făcut critic temut și apreciat al literelor galice.

Moartea lui răpește pe un bun amic al nostru și pe un entuziast luptător pentru isbânda culturii noi și depunem cununa florilor ardene pe mormântul lui proaspăt.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 26 Septemvrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Trupele cesare și regești, cari luptă la sud-vest de Tartorisc, au respins mai multe atacuri ale trupelor de trăgaci rusești. Au făcut prizonieri cu acest prilej 2 ofițeri și 500 soldați și au capturat 1 mitralieră. Regimentele germane l-au respins pe dușman din direcția sud-vestică de ambele părți ale drumului ce duce spre Tartorisc. Trupele aliate au făcut prizonieri ieri în aceasta regiune în total 4 ofițeri, 1450 soldați și au capturat 10 mitraliere. Dealtminteri situația în nord-est nu s'a schimbat.

Pe frontul italian: Pe frontul de pe platoul Doberdo ziua de ieri de luptă a fost în comparație cu cele anterioare mai liniștită, dimpotrivă la capurile de pod dela Gorizia și Tolmein până la Krn s'a dat luptă extraordinar de violentă. Luptele aceste s'au sfârșit toate cu deplin nesucces pentru dușman.

Pe Krn s'au prăbușit în focul nostru trei atacuri italiene. În față la Mrzli Vrh a dat greș un atac de noapte al dușmanului. După amiază, un foc deosebit de violent al artileriei a preparat noi atacuri împotriva capului de pod dela Tolmein din partea unor mari

forțe italiene. Trupele noastre au respins seara târziu noi atacuri întreprinse împotriva înălțimii la vest de Santa Lucia, iar azi des de dimineață împotriva unei pozițiuni, ce se găsește la nord de Kozarsce, pricinind dușmanului pierderi foarte grele. Atacul din urmă s'a desfășurat în luptă pept la pept. Asupra regiunii dela Desola s'a lăsat din când în când în ropote focul artileriei italiene. Un atac mai slab al Italianilor îndreptat împotriva Zagorei l-am respins cu ușurință.

Dușmanul n'a mai întreprins ieri atac împotriva muntelui Sabotino, în fața căruia a pierdut în zilele din urmă 2500 oameni, artileria italiană însă a ținut sub foc violent și ieri acest munte. Multe granate au căzut și în partea sudică a Goriziei. Seara foarte numeroase trupe dușmane au întreprins atacuri împotriva înălțimii Podgora. Nu le-a ajutat însă Italianilor nici întrebuintarea bombelor cu gazuri veninoase. I-am respins în mod sângeros.

Ieri am putut arunca în unele locuri o privire asupra perderilor, cari le-au avut Italianii cu prilejul atacurilor lor împotriva platoului Doberdo. Aci se găsesc în fața frontului unui regiment de infanterie al nostru 3000 de cadavre italiene. Pe frontul din Tirol apărătorii pozițiunii dela Lafraun au respins un atac al regimentului de infanterie italian Nr. 116.

Pe frontul din Balcan: Trupele austro-ungare cari înaintează spre ost dela Vișegrad, l-au împins pe dușman până la graniță. În rândurile dușmanului se găsesc lângă batalioanele sârbești și Muntenegrini. Trupele ces. și reg. din armata generalului Kövess, cari înaintează în colțul nord-vestic al Serbiei se apropie de cursul superior al Colubarei și de Valievo, pe care Sârbii l-au evacuat în fața cavaleriei noastre. Diviziile austro-ungare trimise spre sud dela Obrenovac au cucerit după o luptă desperată puternicele pozițiuni dușmane de pe înălțimile ce se găsesc spre sud și sud-ost dela Lazarevaț. Trupe germane l-au alungat pe dușman dincolo de Arangelovaț. În Topola și pe înălțimile ce se găsesc spre ost dela aceasta localitate, trupele austro-ungare se găsesc în luptă.

Armata germană, care înaintează pe ambele țărmuri ale Moravei a ocupat înălțimile ce se găsesc spre nord dela Rața, comuna Marcovaț și alte pozițiuni sârbești ce se găsesc spre sud-ost dela Petrovaț. Regiunea muntoasă de pe fașia de pământ de lângă Dunăre, spre ost dela strămoșia Klișura, am curățit-o de dușmani. Soldații noștri au găsit aci 4 tunuri lăstate îndărăpt de dușman. Unul dintre aceste e tun greu.

Budapesta, 26 Octombrie. — Comandantul marinei de război a dat următorul comunicat:

În 24 Octombrie după amiază s'a arătat deasupra Triestului un aviator italian și aruncând bombe, fără ca să pricinuiască pagube în obiecte, a omorât 3 locuitori, iar pe mai mulți i-a rănit. Câteva ore mai târziu aviatorii noștri au întors vizita, arătându-se deasupra Venetiei, unde noaptea dela orele 10 și jumătate până la 1 după miezul nopții au aruncat bombe de cel mai greu calibru, cu mare repeziune, în belșug și cu succes, asupra arsenalului, asupra centralei uzinelor de electricitate, asupra gării, asupra câtorva forturi și asupra mai multor clădiri militare, provocând în multe locuri incendiu. În ziua următoare, la orele 8 dimineața, o divizie de aviatori a marinei noastre, au întreprins un nou atac asupra Venetiei, unde într'un loc incendiul provocat de bombele aruncate în cursul nopții ardea încă cu flăcări. Aviatorii noștri au aruncat cu succes și acum bombe asupra clădirilor înșirate mai sus. Încercarea slabă a doi aviatori dușmani de a ne împiedeca acțiunea, ai noștri au zădărnicit-o în timpul cel mai scurt cu foc de pușcă. Cu prilejul ambelor întreprinderi Italianii au deschis un puternic și violent foc de artilerie împotriva aeroplanelor noastre, cari s'au întors neatînse.

Berlin, 26 Octombrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La nordost de Souchez am respins atacurile cu granate de mână ale dușmanului. În Champagne în luptele din 24 Octombrie am căzut întemporar în mâinile dușmanului, cam la 250 metri din pozițiunile noastre din colțul proeminent spre nord dela Mesnil. Ieri l-am alungat de aci pe dușman. Am făcut prizonieri 5 ofițeri și peste 150 soldați. La nord-ost de Le Mesnil dușmanul ține în stăpânire încă un mic tranșeu german. Pe înălțimea Combres exploziile ce le-am executat au avut succes favorabil. Exploziile executate de Francezi în Bois de Pretre au fost fără rezultat.

Pe frontul oriental: Grupul marelui Hindenburg: Am trecut iarăși sectorul Illux ce se găsește la nord de Illux. Posesiunea fermei Kazimirsk, pe care am ocupat-o ieri, e asigurată.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Am respins atacurile Rușilor, cari le-au întreprins împotriva pozițiunilor noastre de pe canal, la sud de lacul Vignonovskoie și la ost de Bazanovici.

Grupul generalului Linsingen: La ost de Kukli (la vest de Tartorisk) am cucerit cu asalt în noaptea spre 5 Octombrie, pozițiunile dușmane. Contraatac general al Rușilor a fost fără rezultat. Ieri am continuat să înaintăm. Am făcut prizonieri 4 ofițeri, 1750 soldați și am capturat 10 mitraliere.

Pe frontul din Balcani: La ost de Vișegrad am ajuns în linia de înălțimi Suhagora-Panos. Ofensiva armatelor conduse de generalii Kövess și Gallwitz progresează favorabil. Povârnișele nordice ale văii Rața spre sud dela Palanca sunt în stăpânirea noastră. Mai spre ost am ocupat Marcovaț, Vk, Laolet și Kuțova. În cele din urmă trei zile am făcut prizonieri 960 oameni.

Dela armata generalului Boiadjeff n'au sosit noi știri.

Budapesta, 27 Octombrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusec: La vest de Tartorisk continuă respingerea Rușilor, cu toată rezistența cea mai violentă din partea dușmanului. Alte noutăți nu sunt.

Pe frontul italian: Atacurile împotriva frontului litoralului Italianii nu au mai continuat ieri să le întreprindă întrebuintând mari masse de oameni și enorme cantități de muniție ca în zilele de luptă anterioare. Dușmanul își retine exitând trupele, cari le-a ținut până acum îndărăpt. Mai multe atacuri împotriva Krnului deabia au început și s'au și prăbușit. Asupra Plavei s'a deslănțuit din când în când ropote de foc de artilerie. La Globna am respins un atac. La Plava, infanteria dușmană n'a mai fost capabilă să înainteze, în sectorul sudic al capului de pod dela Gorizia, care se găsește și acum sub un puternic foc al artileriei grele, dușmanul a pătruns pe un mic sector în tranșeul nostru, dar pe care noaptea a fost silit să-l părăsească. Focul artileristic îndreptat împotriva platoului Doberdo a slăbit esențial. Pe frontul din Dolomiți dușmanul continuă să tot atace. Atacurile întreprinse de puternice trupe dușmane împotriva Coldi Lana și a șelei de munte Sief au dat gres. Asupra spitalului nostru din Roveretto s'a tras cu granate explosive.

Pe frontul sud-oriental: La ost de Vișegrad, trupele noastre au ocupat înălțimile ce se găsesc de ambele părți ale localității dela graniță Dobrunj. Armata generalului Kövess l-a alungat pe dușman în munții ce se găsesc la nord de Grn Milanovaț. Trupele austro-ungare l-au alungat pe dușman cu baioneta din pozițiunile de pe înălțimile dela Topola. Armata germană, care înaintează pe ambele țărmuri ale Moravei a ocupat înălțimile spre sud dela Rața și a înaintat în sus până la Mlava. Grupul dela Orșova a intrat în Brza-Palanca. În Cladova am capturat 17 tunuri grele sârbești, o mare cantitate de muniție, precum și alimente și obiecte de echipare. **Detășamentele trupelor bulgare, cari luptă spre vest dela Negotin au mijlocit legătură cu trupele austro-ungare și germane.** Trupele bulgare trimise împotriva Cnizevațului au luptat ieri în partea ostică a orașului.

Berlin, 27 Octombrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Ieri seara s'a desfășurat pe șoseaua Lille-Arras, după o explozie executată de Francezi o neimportantă luptă, care a avut un curs favorabil pentru noi. La nord-ost de Martiges, Francezii au pătruns, în cursul luptei cu granate de mână, într'un punct îngust al tranșeelor noastre mai înainte, noaptea l-am alungat însă de aci. Locotenentul Immelmann a doborât în luptă aeriană al 5-lea aeroplan dușman: un biplan francez pe care se găseau ofițeri englezi și pe cari i-am făcut prizonieri. Alte două aeroplan dușmane s'au prăbușit dincolo de liniile dușmane. Un aeroplan a fost distrus total de artileria noastră, iar al doilea se găsește cu roțile în sus la nord de Souchez.

Pe frontul oriental: Grupul marelui Hindenburg: Spre sud dela calea ferată Abbel-Dünaburg, trupele noastre au pătruns în regiunea Tyschany în pozițiunile rusești, pe o întindere cam de 2 kilometri, au făcut prizonieri 7 ofițeri și 450 soldați și au capturat 1 mitralieră și 2 șvârțitoare de mine. Pozițiunea câștigată am menținut-o și față cu mai multe atacuri dușmane, am evacuat în cursul nopții singur numai cimitierul Sasul (la un kilometru spre nordost dela Garbunowka).

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Nu a avut loc nici un eveniment mai nou.

Grupul generalului Linsingen: La vest de Tartorisk

ofensiva noastră a progresat până la linia Komarov — înălțimea Kamienuche (la sudost de Miédvice).

Pe frontul din Balcani: La ost de Vișegrad am ocupat Dobrunj. Armatele generalilor Kövess și Gallwitz l-au respins pe dușman pretutindeni, unde acesta a opus rezistență. Forțele noastre principale au ajuns în general în linia Valievo-Moravie-Topola (lângă Lüg); am trecut de ambele părți de Jananița—Rosieu Swilainat, peste Resavau. În valea Pek am ocupat Neresnița. Forțele noastre țari înaintează spre ost dela Orșova au capturat în Cladova 12 tunuri grele. **Patrulele de ofițeri au făcut la Luibicevaț (pe Dunăre la ost de Brza Palanca) legătură directă cu armata generalului Boiadjeff.** Aripa stângă a acestei armate se ține în urma dușmanului dela Negotin în direcție spre Nord-vest și sud-vest. Pentru stăpânirea Cnizevațului, lupta continuă.

Adevăratul ideal național.

Un apel al dlui profesor N. Iorga.

În ajunul întrunirii federaliste, care s'a ținut Duminică în București d. N. Iorga publică în „Universul” un apel adresat „adevăraților credincioși ai idealului național”.

În acest apel, d. Iorga, după ce arată care trebuie să fie atitudinea cinstită a adevăraților credincioși ai idealului național, făcând apel la spiritul de ordine și de demnitate al acelor cari vor merge la întrunirea de Duminică, spune următoarele:

„Regele știe ce dorim. A spus solemn că nu se desparte de țară. Cei ce-L cunosc știu icalitatea lui de militar și cavalier, înalta idee ce are de datoria Sa. Guvernul țării nu „trădează” și șeful său nu e înzadar fiul lui Ion Brătianu. Dacă sunt oameni porniți pe căi greșite, ei nu se află între acei ce reprezintă azi România.

O pot spune cu încredere, căci nu sunt doar un copil pe care să-l poată purta cineva de nas, n'am nici un alt interes decât al țării și nației mele și am atins în viață tot ce poate dori o ambiție simplă și cinstită. Iar, dacă lucrurile nu merg cum voim, e că, pe lângă o grea fatalitate, sunt păcatele pe cari toți le-am făcut împreună și căți nu le-am făcut, le-am suferit”.

Războiul european.

Situația Sârbilor e desperată.

Berlin. — „Lokalanzeiger” anunță dela granița ruscască: Ziarele rusești scriu că situația Sârbilor e desperată. Armata sârbească mai poate primi alimente și muniție numai prin Antivari. Se speră că Italia va debarca trupe în porturile albaneze. Două corpuri de armată franceze sunt în drum spre Marseille, dar e temere că aceste vor întârzia. Catastrofa Serbiei nu se mai poate evita.

Serbia va capitula?

Londra. — *Pasici* publică în „Times” următorul apel: Serbia aduce jertfe supraomenești, pentru ca să-și apere existența și de 20 de zile doresc să ne nimicească, cu tot eroismul soldaților noștri. Rezistența noastră nu poate fi fără sfârșit, de aceea implorăm Anglia să facă tot posibilul, ca să câștigăm siguranța că trupele engleze se vor împreuna cu noi și ne vor ajuta, fiind chestia noastră comună periclitată.

Londra. — Cercurile diplomatice de aci nu cred că e exclusă posibilitatea ca Serbia să capituleze.

Magdeburg. — „Magdeburger Zeitung” anunță din Atena: Liniile telegrafice între Serbia și Grecia sunt întrerupte, afară de linia Monastirului.

Antanta îi va ajuta Serbiei în decurs de 8 zile.

Lugano. — Ziarele din Milano anunță din Salonic: Pasici amenință, că va demisiona. Antanta a pus în vedere Serbiei că în decurs de 8 zile îi va da ajutor în stil mare.

Rotterdam. — „Journal” din Paris anunță, că Sârbii au început să se retragă definitiv spre Albania și Muntenegru.

Vase rusești au bombardat Varna și Burgas.

Budapesta. — Corespondentul lui „Pester Lloyd” anunță din București: Azi dimineată la orele 6 s'a arătat la o depărtare de 10 kilometri dela Balci o escadră rusească compusă din 22 unități, care a deschis focul împotriva țărmlui bulgar, mai cu seama împotriva Varnei. A fost bombardat și castelul regal dela Euxinograd, iar bateriile de coastă ale Bulgarilor au răspuns. Canonada reciprocă a dăinuit 10 ore, când escadră rusească s'a retras la 10 kilometri depărtare. O altă escadră rusească a bombardat Burgas.

Grecia nu tratează cu Bulgaria.

Atena. — Se desmint semioficial știrile despre ocuparea de teritorii sârbești de către trupe grecești și despre tratativele ce ar avea loc între Bulgaria și Grecia.

Schimb de scrisori între regele Bulgariei și al Greciei.

Sofia. — „Nowoie Wremia” anunță că regele Greciei a adresat o nouă scrisoare către regele Bulgariei. Schimbul de scrisori dintre cei doi regi a provocat îngrijorări în cercurile antantei.

Antanta debarcă trupe la Dedeagaci.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se anunță din Copenhaga: Ziarele din Londra sunt informate că flota aliaților va continua să bombardeze Dedeagaci și Porto-Lagos. Azi s'a început debarcarea de trupe la Dedeagaci. Orașul e apărat de trupe turcești. Calea ferată între Salonic și Adrianopol e întreruptă.

Declarațiile regelui Greciei.

Rotterdam. — Regele Greciei a făcut în fața corespondentului lui „Associated Press” următoarea declarație:

— Grecia nu face altceva, decât își trage numai sabia. Ea nu amenință pe nimeni, dar nu poate tolera, cu evenimentele să periclitizeze întregitatea țării sau libertatea poporului grecesc. Datoria mea e ca să-mi apăr țara de pericolul perimei care a amenințat-o dacă ar fi târâtă în război. Aceasta o voi face cu tot prețul, cât numai îmi este posibil.

Anglia dorește să lupte cu Germanii în Bulgaria.

Londra. — În ședința camerelor lordilor Lordul Lorburn a întrebat guvernul englez despre amănuntele acțiunii balcanice. Lordul Landsdowne în răspunsul său a declarat, că în acest moment e vorba numai de forțe mai mici, deoarece deocamdată nu se pot îngheba forțe mai mari, dar s'a luat în proiect ca să se organizeze forțe mai mari pentru serviciu în Europa sudostică. S'au luat deja măsuri pentru vapoare de transport, cari să ducă trupele la locul de destinație. Măsurile au fost luate de urgență, deoarece Serbia poate fi eliberată cu un ajutor grabnic. Forțe mai mari au valoare acum numai întrucât ele ar putea fi transportate cât mai în grabă. Evenimentele s'au precipitat cu o repeziciune extraordinară. Două evenimente remarcate mai recent au o influință decisivă asupra situației politice și militare. Una e schimbarea atitudinii Greciei, din care a rezultat hotărârea guvernului grecesc, că nu se simte obligat să dea ajutor Serbiei în criza aceasta grea. Faptul acesta provoacă o schimbare considerabilă a situației.

În partea nordică a Serbiei — a continuat ministrul — războiul a luat o fază, cum trebuie să constatăm cu regret, încât trupele sârbești probabil nu vor mai putea rezista atacului trupelor austro-ungare și germane, sprijinind Bulgarii acțiunea prin un atac îndreptat în spatele Sârbilor. Avânt în vedere situațiunea militară acutală locului de destinație al trupelor trimise în ajutor tre-

buie să-l alegem cu multă precauțiune. Ne vom strădui ca să împiedecăm cu trupele engleze trecerea Germaniei prin Bulgaria și asupra acestei chestiuni sunt acum în curgere tratativele. L'am însărcinat pe Charles Monrot, ca să ne raporteze cât mai curând. Guvernul nu se va lăsa răpit de un pas grăbit, care să se bazeze numai pe sentimentalism, sau condus numai de dorința de a-și realiza o oarecare țintă hotărâtă. Guvernul va face pași numai ținând seamă de sfaturile experților militari și ai marinei.

Radko Dimitriew îi va conduce pe Ruși împotriva Bulgariei.

Lugano. — „Gazette del Popolo” i se anunță din sursă diplomatică din Bern, că țarul are de gând să-l încredințeze pe Radko Dimitriew cu conducerea armatei destinate să lupte împotriva Bulgariei. Dimitriew afirmativ, nu vrea să lupte împotriva patriei sale, dar e de credință, că apariția lui în Bulgaria ar avea cel puțin rezultatul, că soldații bulgari ar dezerta în masă în tabera Rușilor. Trupele rusești vor fi debarcate pe teritoriu turcesc în apropiere de granița Bulgariei.

România în expectativă armată.

Regele României n'a făcut declarații ministrului bulgar din București. — Noui oferte făcute României.

Ziarul „Utro” din Sofia a publicat după „Adevărul” știrea că M. S. regele Ferdinand al României ar fi primit în audiență pe d. S. Radoff, ministrul Bulgariei și că i-ar fi făcut declarații privitoare la atitudinea României.

Ziarele oficioase române au fost autorizate a da acestei știri cea mai formală desmintire.

„Giornale d'Italia” află din București că o mare putere din împătrita înțelegere a făcut guvernului român propuneri de o foarte mare importanță militară și politică, cari au fost dezbătute într'un urgent consiliu român. D. I. Brătianu prim-ministru, a comunicat cabinetului că împătrita înțelegere e gata să trimită forțe mai mari la Salonic, iar Rusia încă a hotărât să înceapă o acțiune viguroasă în Balcani.

Agentia Reuter află din Petrograd că la București se atribue mare importanță misiunii române plecate de curând la Paris și Petrograd. Misiunea este condusă de fiul generalului Catuniari și a sosit deja la Odessa.

Aflăm din ziarele din România, că Sâmbăta trecută a avut loc acasă la d. I. Brătianu, prim-ministru, o constătuire la care au participat toți comandanții corpurilor de armată și d. general Zottu, șeful statului major al armatei române. După știrile acestor ziare consiliul acesta a dezbătut chestia iernării trupelor cari sunt concentrate la frontiera României.

Ziarul parisian „Le Temps” invită Rusia să inițieze o mare ofensivă la frontiera României, pentru că după ziarul francez această acțiune ar avea o bună influință ce privește situația diplomației înțelegerii în Balcani.

„Exchange Telegraph” din Copenhaga află din Roma, că România a dat un răspuns negativ hotărât la ultima ofertă ce i-s'a făcut de către împătrita înțelegere. Totodată a declarat, că despre o părăsire a neutralității române se poate vorbi numai în cazul când înțelegerea va fi pășit cu o armată de cel puțin 400 mii de oameni în Balcani.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 28 Octomvrie 1915.

Consiliu de miniștri. Se anunță din Budapesta: Ieri după amiază, la orele 5 a avut loc sub președinția contelui Tisza un consiliu de miniștri în palatul primului ministru, la care au luat parte toți miniștri de rezort.

Convocarea camerii ungare. Se anunță din Budapesta: Camera ungară, conform hotărârii definitive, va fi convocată pe 25 Noemvrie.

Refugiații din Semlin se pot întoarce la vetrele lor. Comisarul regesc face cunoscut că refugiații loiali din Semlin se pot întoarce la vetrele lor. Sârbilor de confesiunea greco-orientală nu li se dă însă această permisiune.

Misiune militară japoneză în Roma. După cum se anunță din Lugano la Roma a sosit o misiune militară japoneză condusă de locot. colonelul Nebara.

Raportul între soldații greci și francezi în Salonic. Corespondentul ziarului „Temps” anunță din Salonic că comandantul garnizoanei grecești din Salonic, generalul Moropulos a dat un ordin de zi, către soldații greci din garnizoană, în care accentuiază, că Grecia are datorii și din punct de vedere al ospitalității față de Anglia și Franța și în consecință soldații greci au să întimpine în mod prietenesc pe ofițerii trupelor debarcate. Generalul dispune ca soldații și ofițerii greci au să dea întâiul salut soldaților și ofițerilor englezi și francezi chiar dacă aceștia au acelaș rang militar.

Prețul maximal pentru mere, nuci și lictar în Arad. Consiliul comunal al orașului Arad în vederea târgului de toamnă a stabilit prețuri maximale pentru nuci, mere și lictar în modul următor: Nuci cu coaje subțire chilogramul cu 1.50 cor., nuci cu coaje groasă chilogramul cu 1.20 cor., lictar de prune chilogramul cu 1.30 cor., iar mere chilogramul dela 24—50 fileri.

Ultima oră.

IN ROMÂNIA NU SE VA FACE REMANIERE DE GUVERN.

București. — În ziarele streine s'a anunțat, că în cabinetul român se va face o remanieră în așa fel, că se va încredința câte un portofoliu dlor Carp și Marghiloman. Din locuri competente de aici se desminte aceasta știre, cu adausul, că o schimbare de guvern nu se va produce în România.

D. TITU MAIORESCU ÎN AUDIENȚĂ LA REGE.

București. — D. T. Maiorescu, fost președinte de consiliu, a fost primit în audiență de M. S. regele, Joi seara.

BULGARII AU OCUPAT ZAICEARUL.

Sofia. — Un comunicat al statului major bulgar anunță ocuparea Zaicearului de către trupele bulgare.

VOIVODUL PUTNIC A DEMISIONAT.

Paris. — „Matin” scrie că voivodul Putnic a demisionat din motive sanitare din postul său de comandant suprem al armatei sârbești.

BULGARII AU INTRAT ÎN PRIZREN.

Lugano. — „Stampa” anunță că Bulgarii au intrat în Prizren.

100,000 SOLDATI RUȘI VOR DEBARCA PE TĂRMUL BULGAR?

București. — Din Sebastopol și Odessa au plecat vapoare rusești pe bord cu 100,000 soldați ruși, cari vor încerca cu orice preț debarcarea pe tărmlul bulgar.

SÂRBII AU EVACUAT KRAGUIEVAT.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul pressei: Trupele aliate ocupând Lazarevaț au înaintat până la gura râului Liig și Colubara. În Valievo cavaleriei i-a urmat infanteria, populația s'a refugiat. În curând trupele aliate vor avea să pătrundă în pădurile dela Kraguievat. Populația civilă a părăsit acest oraș.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Demetriu Jovița, inginer, București. Am primit prin dna Ecaterina Chirița, suma de 18 cor. ca abonament pe semestrul II a. c.

Dr. Aurel Cioban, avocat în Lipova, caută

un candidat de avocat cu diplomă sau un ortac

la cancelaria avocațială. Reflectanții să se adreseze către susnumitul.

(Ci 2535—3).

Dr. Aurel Cioban.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri
moderate :**